

INSTITUTI I KURRIKULËS DHE I TRAJNIMIT

**PROGRAMET E KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË DETYRUAR TË
GJIMNAZIT**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË ITALIANE

KODI: 3.3.11.Z

PROGRAMI I LËNDËS GJUHË ITALIANE

PËR KLASËN E 11^{të}

TIRANË, DHJETOR 2009

Programi i gjuhës italiane për klasën e 11^{të} është një dokument zyrtar dhe ka për qëllim të arrijë dhe të realizojë standardet e mësimdhënies, mësim-nxënies dhe vlerësimit të nxënësit në nivelin gjuhësor A2+ sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për gjuhët.

Ky program synon njohjen e mëtejshme të gjuhës italiane duke e përgatitur nxënësin për studimet e mëtejshme si dhe për tregun e punës brenda dhe jashtë vendit

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën italiane lëndë me zgjedhje, siguron ndërthurjen e njohurive të përftuara gjatë këtij programi me dijet e marra në lëndët e tjera, p.sh.: histori, gjeografi, biologji etj.. Kjo ndërthurje ndër-lëndore i shërben formimit të përgjithshëm të nxënësve dhe bëhet në mënyrë të studiuar e të kujdesshme, duke qenë se njohuritë e tyre në gjuhë nuk janë ende të konsoliduara mirë.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën italiane lëndë me zgjedhje siguron zhvillimin e personalitetit të nxënës/it,-es jo vetëm nëpërmjet gjuhës dhe kulturës italiane, por edhe nëpërmjet marrjes së përgjegjësisë në procesin e të nxënimit në gjuhën e huaj.

1. SYNIMI I LËNDËS

Programi i gjuhës italiane me zgjedhje për klasën e njëmbëdhjetë synon që nxënësi:

- të thellojë njohuritë dhe shprehjet gjuhësore duke zhvilluar të katër shprehjet, përkatësisht të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit e të shkruarit,
- të ndërgjegjësojë nxënësit për kulturën italiane duke i aftësuar ata të reagojnë ndaj dallimeve ndërmjet kulturave të dy gjuhëve;
- të trajtohen dhe të mësohen njohuritë gjuhësore e kulturore duke i bërë lehtësisht të përdorshme në kontekste të caktuara kuptimore dhe praktike të jetës së përditshme.
- të zhvillojë më tej aftësitë komunikuese dhe përdorimin e njohurive gjuhësore në situatat praktike të jetës së përditshme duke realizuar një komunikim të thjeshtë, në lidhje me fushat me përparësi.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Objektivat e përgjithshëm përcaktohen e detajohen sipas katër aftësive gjuhësore, fushave tematike dhe akteve të komunikimit. Ata janë të rëndësishëm për organizimin e procesit mësimor dhe vlerësohen nga mësuesi e vetë nxënësit. Parashtrimi i objektivave mundëson pavarësinë e nxënësve në procesin e nxënies.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën italiane si lëndë me zgjedhje synon të pasqyrojë dhe të ndërthurë njohuritë e saj me lëndët e tjera, duke zhvilluar tek nxënësi:

- shkathtësinë dhe saktësinë me shkrim dhe me gojë;
- aftësinë për të lidhur situatat gjuhësore të krijuara në klasë me ato të jetës reale;
- aftësinë për të bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme.

3. OBJEKTIVA

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi: Objektivat e standardit në komunikim janë shumë të rëndësishëm sepse e bëjnë nxënës/in,-en aktor/e të drejtpërdrejtë të realitetit komunikues dhe, duke e njohur me arritjet, e nxit atë për të këmbëngulur më shumë në studim. Ka rëndësi ky standard se është shumë përcaktues për ecurinë dhe motivimin e mëtejshëm të nxënës/it,-es në etapat më të përparuara të studimit. Në këtë kohë lind një dëshirë më e madhe për ta studiuar më shumë një gjuhë të huaj.

Standardi në:	Objektiva
Komunikimi	<p>Në fund të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të lexojë e të kuptojë njoftime të thjeshta me natyrë ekonomike; • të japë dhe të kërkojë të dhëna për një adresë apo vend; • të dijë të numërojë; • të tregojë për shtëpinë, për orenditë; • të tregojë për ngjarje të kaluara; • të përshkruajë një send; • të bëjë pazar; • të përshkruajë pamjen e jashtme të dikujt; • të flasë për pushimet; • të kuptojë përgjigjet që lidhen me prenotimet, me porositë në restorant; • të kërkojë të blejë një biletë; • të kuptojë këshilla e të japi këshilla; • të bëjë krahasime.
Veprimtaritë e komunikimit	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të miratojë, të reagojë, të kundërshtojë; • të kërkojë e të japë leje; • të urojë; • të shprehë keqardhje dhe dëshira; • të falë dhe të kërkojë falje; • të nxisë; • të shprehë pëlqime dhe mospëlqime; • të tregojë <p>për përvoja të ndryshme në situata të jetës së përditshme, si: festa, mbrëmje, takime, ditëlindje, treg, shërbime, udhëtime, veprimtari sportive etj.</p>

b)Objektiva sipas standardit në Kulturë.

Përshkrimi: Nxënës/i,-ja zgjeron njohuritë për elementet bazë të kulturës dhe i mishëron ato në mënyrën e prezantimit, përshkimit, modelin e fillimit të tregimit të përvojës, të marrjes së fjalës, të dhënies së një këshille apo mendimi.

	Objektiva
Kultura	<p>Në përfundim të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përdorë format e mirësjelljes fillestare kur përshëndetet me dikë; • të japë këshilla të thjeshta. • të porositë në një restorant, të pyesë për një pjatë që nuk e njeh, të prenotojë një tavolinë, një dhomë, një biletë udhëtimi; • të dallojë e kuptojë thelbin e njoftimeve dhe publicitetin e shkurtër; • të hartojë në italisht një ftesë, udhëzime të thjeshta; • të dijë si pyetet për një artikull, për çmimin, sasinë; • të dijë të japë të dhëna për vendndodhjen, apo drejtimin për diku; • të dijë të tregojë për motin; • të paraqesë përvojën e vet me fjali të thjeshta;

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Përshkrimi: Objektivat e këtij standardi synojnë përvetësimin dhe zgjerimin e bagazhit me elemente të reja gjuhësore dhe të leksikut të cilët, njëherazi, rritin interesin e nxënësit për t'u thelluar më shumë. Bëhet kujdes për saktësinë e dhënies së njohurive dhe për saktësinë e përvetësimit të tyre si ndikues për ecurinë e mëvonshme.

	Objektiva
Struktura gjuhësore	<p>Në fund të klasës së 11-të nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ të shqiptojë dhe shkruajë drejt: <i>GL(lj)</i> dhe <i>GL(gl) figlio – negligente</i>; ▪ të shqiptojë dhe shkruajë drejt bashkëtingëlloret e shurdhëta dhe të zëshme: <i>p-b(palla/balla), f-v(foce/voce), t-d(tento/tendo), k-g(pacato/pagato), tš-tğ(cielo/gelo), kë-gë(quanto/quanto)</i>; ▪ të shqiptojë dhe shkruajë drejt bashkëtingëlloret dyshe kur kundërvënia jep dy fjalë të ndryshme (<i>pala/palla, nona/nonna,</i>); ▪ të vendosë theksin tek fjalët rrëshqitëse (<i>càpita</i>), në rrokjen e tretë fundore (<i>càpitano</i>);

- të vendosë theksin në të shkruar për fjalët e cinguar;
- të përdorë drejt pikën dhe presjen;
- të përdorë drejt intonacionin e fjalisë pohore.

Në morfologji dhe sintaksë:

- të përdorë saktë emrat e rregullt mashkullorë e femërorë me *-e(il dente/la gente)*;
- të përdorë saktë emrat femërorë me *-i, -tà, -tù*;
- të bëjë lehtësisht kalimin nga gjinia mashkullore në gjininë femërore (*il collega-la, il poeta-la, il padrone/la padrona, lo studente/la studentessa, il lettore/la lettrice*);
- të përdorë saktë dhe drejt shumësat e rregullt(njëjës mashkullore-e, shumës-i, *il cane-i, la canzone-i*, emrat me *-a*, në shumës me *-i, il problema-i*);
- të përdorë saktë mbiemrat në mashkullore e femërore me *-e* njëjës, shumës me *-i*;
- të përdorë saktë dhe drejt mbiemrat në mashkullore e femërore me *-a*, në shumës mashkullore me *-i* në femërore me *-e* (*entusiasta, -i, -e*);
- të përdorë foljet: ndihmëse *-avere, essere*-pjesorja e shkuar (vetëm në formimin e kohëve të përbëra).

Gjithashtu nxënësi aftësohet të përdorin:

- ✓ mënyrën dëftore, koha e kryer;
- ✓ përputhjen e pjesores së shkuar në të kryerën me foljen-*essere*;
- ✓ dëftoren e ardhme e thjeshtë;
- ✓ përcjelloren e tashme;
- ✓ foljet vetvetore (më të përdorurat-*lavarsi, vestirsi, chiamarsi*);
- ✓ foljet që tregojnë dukuri atmosferike, pa kryefjalë(*piove, fa freddo*);
- ✓ foljet e rregullta (të parregullta apo të vështira që përdoren shpesh-*avere, andare, bere, dare, dire, dovere, essere, fare, mettere, parere, piacere, potere, sapere, stare, uscire, togliere, venire, volere*) në kohët e mënyrat më lart;
- ✓ përemrat dhe mbiemrat vetorë –alokutivët (*lei/voi*);
- ✓ përmrat vetorë trajtat e plotat(*me, te, lui, lei, sé, noi, voi, loro*);
- ✓ mbiemrat dhe përemrat pronorë: të gjitha vetat;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nyjën me pronorët; ✓ numërorët nga njëzet e një; ✓ parafjalët për –a-(kur tregon destinacion, përfitim ose jo, <i>scrivere a Marco, fa male alla salute</i>); ✓ –di-(specifikim, autorin e një vepre, argumentin e diskutimit, lëndë); ✓ –in-(tregon mjet-<i>in macchina</i>) ✓ parafjalët e nyjëtuarra(<i>al,allo, ai, del, nella, negli, sul, tra il, per la, etj</i>); ✓ ndajfoljet e kohës: <i>ora, adesso, subito, allora, prima, dopo, poi, sempre, mai, ogni tanto, spesso, presto, tardi</i>; ✓ ndajfoljet e sasisë: <i>poco, molto, tanto, troppo</i>; ✓ llojet e fjalive me bashkërenditje me –e-; ✓ ligjëratën e drejtë; ✓ fjalitë kohore me : <i>quando, mentre</i>; ✓ leksikun: emrat e vendeve, mbiemrat që tregojnë kombësi; ✓ emrat që tregojnë kohën; ✓ komunikimin në udhëtim; ✓ komunikimin për peshën, masën; ✓ komunikimin për llojin e dyqanit, blerjet e sa kushtojnë; ✓ emrat e sendeve të përdorimit të përditshëm; ✓ emrat për zanatet e zakonshme; ✓ emërtimet për veshjet.
--	---

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Objektivat sipas aftësive gjuhësore janë parashikuar të sigurojnë një zotërim të gjuhës italiane në nivelin A2 sipas KPE-së. Ky nivel është inkurajues për nxënës/in,-en që kërkon të ndërmarrë kërkime në fushat e tjera të studimit në të cilat gjuha italiane mund t'i shërbejë mjaft mirë në vjeljen e informacionit nëpërmjet kësaj gjuhe.

Aftësia	Objektivat
Të dëgjuarit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të tregojë vëmendjen e duhur gjatë dëgjimit; • të vendosë një lidhje midis asaj që i është thënë më parë dhe të dhënave të reja; • të marrë shënim për fjalët më të rëndësishme i/e ndihmuar nga mësues/i,-ja;

	<ul style="list-style-type: none"> • të kapë në tërësi kuptimin e një bisede; • të kapë qëllimin e një komunikimi.
--	--

Aftësia	Objektivat
Të folurit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të vendosë një lidhje midis asaj që i është thënë më parë dhe të dhënave të reja; • të marrë pjesë për të treguar përvoja të kaluara; • të ndërhyjë në një bisedë shkurt dhe me fjali të thjeshta, por me kuptim; • t'u përgjigjet pyetjeve saktë dhe shkurt; • të përgjigjet saktë nga ana gramatikore dhe me fjalë të thjeshta, por të përshtatshme.

Aftësia	Objektivat
Të lexuarit dhe të kuptuarit e pjesëve të shkruara	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të lexojë rrjedhshëm pjesë të thjeshta e të shkurtra; • të kapë qëllimin kryesor; • të kuptojë qëllimin për të cilin është shkruar.

Aftësia	Objektivat
Të shkruarit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të realizojë përgjigje të thjeshta në lidhje me pyetjet e pjesës; • të bëjë përmbledhje sipas kërkesave të dhëna; • të mundë të rishkruajë një pjesë sipas kërkesave të dhëna; • të mundë të organizojë të dhëna të marra nga pjesët; • të përforcojë përvojën në drejtshkrim; • të pasurojë progresivisht leksikun; • të përdorë saktë emrat, përemrat, parafjalët, lidhëzat bashkërenditëse.

5. KËRKESA TË GJUHËS ITALIANE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Lënda “Gjuha italiane” ka si synim të saj pikërisht përforcimin dhe zgjerimin e njohurive gjuhësore për ta shndërruar këtë lëndë në mbështetje për studimin e disiplinave të tjera. Në kohën tonë vjelja e materialeve në gjuhën e huaj është bërë një domosdoshmëri për përplotësimin e detyrimeve të disiplinave të tjera. Në këtë mënyrë, i

gjithë formimi në gjuhën italiane mund të japë një ndihmesë të drejtpërdrejtë për të kuptuar, për të vjelë, për të përshtatur mendime, sugjerime, zgjidhje sipas kërkesave më bashkëkohore të shkollës në mënyrë sistematike dhe të arsyetuar.

Nëpërmjet studimit të gjuhës italiane do të mundim të edukojmë tek nxënësit një ndjeshmëri dhe edukatë më të lartë qytetare. Një gjë e tillë e nxit formimin individual të nxënës/it,-es dhe të klasës në tërësi, i pasuron ata me mendim dhe me një qëndrim të ri për realitetin dhe për kontekstin ku jetojnë e studiojnë.

Studimi i kësaj gjuhe është një mënyrë e drejtpërdrejtë e qasje me kulturën e vendit fqinj dhe siguron një njohje më të shpejtë dhe vlerësim po ashtu të mënyrës së sjelljes, të qëndrimit dhe të arritjeve. Ai i paraprin stabilizimit të një komunikimi më frytdhënës me gjuhën dhe kulturën italiane në përgjithësi.

Me konkretisht, lëndët me të cilat mund të ndërveprojë gjuha italiane janë:

gjeografia, njohuritë e së cilës mund të japin informacion, p.sh.: për vendet turistike në Itali, etj, duke lehtësuar kuptimin e temave mbi turizmin, zakonet turistike, kulturën e pushimeve apo të kohës së lirë, parapëlqimet, shijet që lidhen me to etj.

sociologjia, e cila mund të lehtësojë kuptimin e dokeve, zakoneve, vlerave shoqërore të një populli të huaj që kushtëzohen nga një kontekst shoqëror dhe një realitet i ndryshëm nga i yni. Vetë njohja e gjuhës së huaj dhe e një kulture të huaj kultivon tek nxënës/i,-ja ndjenja të tolerancës, pranimit të diversitetit etj., që lidhen ngushtë me zbatimin e të drejtave të njeriut dhe edukimin qytetar.

historia, e cila me ngjarje dhe fakte të mëdha mund të ndihmojë në formimin kulturor e intelektual të nxënës/it,-es, njohjen e vlerave historiko-shoqërore të popullit italian, personaliteteve të shquara, ngjarjeve të mëdha historike etj.

6. KËRKESAT PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Orët mësimore

Sasia e orëve mësimore për secilën linjë është rekomanduese. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës, por janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën linjë. Kjo do të thotë se mësues/i,-ja mund të vendosë të përparojë më ngadalë kur vë re se nxënësit e tij/saj hasin vështirësi të veçanta në përmbushjen e objektivave të kapitullit, por mund të ecë më shpejt, kur nxënësit e tij/saj demonstrojnë një përvetësim të kënaqshëm.

Në programin e lëndës së gjuhës italiane afërsisht **70%** e orëve mësimore totale janë për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe **30%** e tyre janë për përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha italiane për klasën e 11-të zhvillohet me 2 orë mësimore në javë (36 javë x 2 orë = 72 orë vjetore) dhe shpërndarja e orëve të planifikuara sipas linjave është dhënë më poshtë. Mësuesi është i lirë të bëjë kombinimin brenda një kapitulli ose një njësie mësimore, pavarësisht renditjes në tabelën e shpërndarjes së orëve.

Komunikimi dhe formimi kulturor zë 55 orë, të cilat ndahen sipas nënlinjave që u përgjigjen: 30 orë mësimore për Kulturën dhe Komunikimin (70% e orëve, që përbëjnë 21 orë, do të shpenzohen për trajtimin e lëndës së re dhe pjesa tjetër, 9 orë, për përpunimin e njohurive) dhe 25 orë për aktet dhe funksionet e komunikimit (18 orë

mësimore, ose 70% e tyre, do të shpenzohen për njohuritë e reja dhe 7 orë për përpunimin e njohurive).

Formimi gjuhësor zë 17orë. Këto janë kryesisht orë në të cilat mësues/i,-ja shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore gramatikore e leksikore (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 12 orë mësimore, do të shfrytëzohen për trajtimin e strukturave të reja, kurse 30% e tyre, që përbëjnë 5 orë, do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforcimin e njohurive).

Përmbajtja mësimore e lëndës së gjuhës italiane për klasën e 11-të, si vijuese e nivelit A1, realizohet përmes linjave dhe nënlinjave, duke u orientuar në këtë fazë të arsimit të mesëm të lartë në nivelin A2 .

Sugjerohet që përmbajtja mësimore e lëndës së gjuhës italiane për klasën e 11^{të} me zgjedhje të realizohet përmes fushave tematike, jo detyruese, të cilat gjejnë pasqyrim në tema si më poshtë: Shokët, Personaliteti, Komuniteti, Udhëtimet, Figurat historike, Shkrimtarët, Artistët, Trupi dhe shëndeti, Sportet, Ushqimet dhe ushqyerja, Gjeografia e gjuhës, Mënyra e jetesës, Profesionet, Blerjet e ndryshme, Shpikësit dhe shpikjet, Teknologjia.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen brenda një moduli (konceptet themelore);
- testimin e njohurive bazë;
- integrimin e njohurive të reja të një moduli me njohuritë e moduleve pararendëse;
- integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (edhe pse ky integrim do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimi, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e veçantë);
- përsëritjen vjetore (pavarësisht nga ndarja në fusha tematike ose në module, lënda duhet parë si një e tërë);
- testimin vjetor (nuk është i detyruar).

Në orët mësimore që i përkasin përpunimit të njohurive dhe aftësive, mësues/i,-ja zhvillon edhe tema me nismën e tij/saj ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të pikënisen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet vëmendje dhe kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme, si p.sh.: të komunikimit, të zgjedhjes së informacionit, të të menduarit kritik dhe krijues;
- aftësive të posaçme lëndore, si p.sh.: të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit;
- formimit të qëndrimeve, si p.sh.: qëndrimi etiko-social, si dhe qëndrimi gjatë punës në grupe të vogla.

Gjatë përpunimit të njohurive, nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë detyra tematike nga jeta e përditshme, projekte kurrikulare etj.

Rishqyrtimi vjetor, i cili bën pjesë në përpunimin e lëndës, synon të nxjerrë në pah dhe të përforcojë konceptet dhe metodat e kësaj lënde.

Programi me zgjedhje i klasës së 11^{të} orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të mësimnxënies së gjuhës italiane në nivelin A2+.

Mësues/i,-ja është i/e lirë të përdorë një larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/mësimnxënies për t'ua përshtatur nevojave të nxënësve në klasa të ndryshme. Ai /ajo i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencave gjuhësore dhe të zhvillimit të pavarësisë së nxënës/it,-es në vijueshmëri të këtij procesi.

Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën komunikuese, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe ajo e situatave sa më afër jetës reale etj. Zhvillimi dhe përvetësimi i këtyre metodave gjatë mësimdhënies/mësimnxënies i aftëson nxënësit të shprehen me shkrim dhe me gojë ndërmjet njëri-tjetrit dhe shokëve e shoqeve të tyre në ambiente italisht-folëse.

Në këtë nivel gjuhësor zbatohen të gjitha strategjitë për katër aftësitë gjuhësore, por ato përshkallëzohen nga niveli në nivel në varësi të objektivave.

Këto metoda realizohen nëpërmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme sipas aftësive gjuhësore të: të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit.

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime gjatë dëgjimit;
- të klasifikojë çështjet që dëgjon;
- të përqendrohet e të zbulojë detaje të thjeshta;
- të hamendësojë çfarë flitet në magnetofon;
- të bëjë lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit vizual;
- të dëgjojë një tregim, këngë etj. disa herë, për të kuptuar idenë kryesore duke u përqendruar në fjalët që njeh;
- të përqendrohet tek kërkesa e të dëgjuarit;
- të vërë qëllime dhe objektiva për zhvillimin e aftësisë së të dëgjuarit.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- t'i kërkojë folësit të përsërisë çfarë tha, në rast moskuptimi;
- të kërkojë ndihmën e bashkëfolësit kur nuk di kuptimin e ndonjë fjale apo shprehjeje;
- të përsërisë një pjesë të asaj çka thotë bashkëfolësi, për t'u siguruar për kuptimin e mesazhit që përcillet;
- të pyesë bashkëbiseduesin për të bërë të qartë atë që është thënë;
- të bëjë bisedë të ndërsjellë me bashkëbiseduesin.

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të kërkojë të dhëna që e ndihmojnë për të parashikuar përmbajtjen e tekstit, si: figura, titulli i mësimet etj.;

- të lexojë tekstin për herë të dytë që të hamendësojë kuptimin e fjalëve të panjohura;
- të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të mendojë për përgjigjet e mundshme;
- të gjejë përgjigjet e pyetjeve në tekst, duke iu rikthyer disa herë leximit;
- të lexojë tekstin për të nxjerrë kuptimin kryesor.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime për informacionin që i duhet të përfshijë në detyrën e caktuar;
- të planifikojë paragrafët duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf;
- të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës si: shembuj, sqarime etj.;
- të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse;
- të këmbëjë punën e tij/saj me atë të shokut/shoqes.

Parimet ku mbështetet zbatimi i programit

Vendosja e nxënësit në qendër të vëmendjes

Programi i gjuhës italiane për klasën e 11te lëndë me zgjedhje ndërtohet duke marrë parasysh njohuritë e nxënës/it,-es, aftësitë e grupmohës, interesat, talentin dhe përvojat vetjake. Kjo realizohet:

së pari, përmes temave që u përshtaten interesave dhe nevojave të tij/saj gjuhësore dhe shoqërore;

së dyti, përmes vendosjes së objektivave të përshkallëzuar që kalojnë nga niveli A1+ në atë A2+;

së treti, përmes strategjive që nxisin ndërveprimin gjuhësor dhe komunikativ, duke e përfshirë nxënës/in,-en edhe në organizimin e veprimtarive dhe në përdorimin e teknikave që i përshtaten atij/asaj.

Krijimi i mjedisit të të nxënës

Edhe në këtë fazë të mësimin të gjuhës, krijimi i një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe nxitës është i rëndësishëm për ecurinë e procesit mësimor.

Atëherë kur nxënës/i,-ja ndihet i/e sigurt, mësimdhënia dhe nxënia plotëson ndjeshëm nevojat e tij/saj dhe arrin objektivat e përcaktuar.

Organizimi i klasës

Ky element didaktik lidhet me aspekte të tilla, si: planifikimin i orës së mësimin, organizimi i etapave të mësimdhënies/ mësimnxënies, organizimi i veprimtarive, përzgjedhja e materialeve autentike, përdorimi i mjeteve audiovizuale.

Mësues/i,-ja nxit iniciativën e nxënës/it,-es për të eksperimentuar e vepruar me gjuhën me qëllim që të plotësojë nevojat e tij/saj. Për këtë përdor format e punës në grup apo në çift, duke i përfshirë nxënësit në situata komunikuese të ngjashme me ato reale, për të forcuar bashkëpunimin gjuhësor dhe për të nxitur lirshmërinë e të shprehurit.

Mësues/i,-ja i gërsheton këto herë pas here dhe në forma të punës së pavarur, ku nxënës/i,-ja krijon ose zgjidh vetë një situatë problemore.

Të mësuarit bashkëveprues/bashkëpunues

Përmes formave komunikuese të punës në grup apo në çift, gjatë organizimit të veprimtarive në klasë, mësues/i,-ja siguron ndërveprimin gjuhësor si përcaktues në perfeksionimin e aftësive gjuhësore. Ai/ajo kujdeset të përfshijë gjithë nivelet e nxënësve në grupe dhe t'u ndajë detyrat duke u siguruar të gjithëve mbështetje dhe respekt për kontributin e dhënë në produktin e përbashkët. Këto forma rrisin shkallën e zotërimit të gjuhës dhe njëkohësisht i bën nxënësit shoqërisht më bashkëveprues, më të përgjegjshëm dhe tolerantë ndaj mendimit të të tjerëve.

Përdorimi i gjuhës në klasë

Në këtë nivel nxënës/i,-ja ka vështirësi në përdorimin e gjuhës italiane, për të shprehur njohuritë e konsoliduara në gjuhën amtare, megjithatë mësues/i,-ja e nxit dhe e mbështet maksimalisht në përdorimin e saj. Disa herë mësues/i,-ja thërret në ndihmë dhe gjuhën amtare për të shmangur keqkuptimet në situata të caktuara. Gjuha italiane mbetet mbizotëruese gjatë procesit mësimor.

Të mësuarit e gramatikës

Në nivelin A2+ njohuritë gramatikore përshkallëzohen në sasi dhe vështirësi, por nxënësit mësojnë gramatikën në shërbim të komunikimit, larg mësimit tradicional të rregullave gramatikore. Nxënësit ekspozohen ndaj njohurive të reja gramatikore, gjatë trajtimit të përmbajtjes së materialit të ofruar përmes tematikës apo funksioneve gjuhësore e komunikuese. Përdorimi dhe ngulitja e mëtejshme e njohurive gramatikore sigurohet nëpërmjet veprimtarive dhe praktikave komunikuese.

Qortimi i gabimeve

Qortimi i gabimeve bëhet me shumë kujdes, në mënyre që të mos shkurajohen nxënësit gjatë të shprehurit në gjuhën italiane, sidomos në këtë nivel gjuhësor ku nxënësit akoma s'kanë fituar sigurinë e duhur për të vepruar lirshëm me gjuhën..

Qortimi i kujdesshëm nxit iniciativën, motivon nxënës/in,-en të eksperimentojë me njohuritë që ka dhe e bën atë më vetëbesues. Rrjedhshmëria gjuhësore është shumë e rëndësishme në këtë fazë, prandaj mësues/i,-ja ndërhyt me takt. Ai/ajo përdor forma të larmishme, qorton më shpesh kur nxënës/it,-et praktikojnë strukturat gramatikore dhe më rrallë kur ata janë duke punuar në grup, duke debatuar, apo duke diskutuar për tema të ndryshme.

Puna e diferencuar me nxënësit.

Më qëllim që të arrihen objektivat sipas standardeve të përcaktuara për nivelin A2+, mësues/i,-ja planifikon punën e diferencuar me nxënësit.

Meqë niveli i arritjeve të nxënësve që i nënshtrohen programit të gjuhës italiane të klasës së 11^{të} si lëndë me zgjedhje nuk është i njëjtë për të gjithë nxënësit, është e domosdoshme që veprimtaria mësimore të bazohet në parimet e pedagogjisë së diferencuar, ku çdo nxënës/e të ndihet aktiv/e, duke vënë në funksion njohuritë gjuhësore që ai/ajo ka, si dhe mundësitë në shërbim të nxënësit të tij/saj të mëtejshëm. Prandaj, mësues/i,-ja planifikon një sërë metodash mësimdhënieje, teknika, strategji, forma vlerësimi që u përshtaten jo vetëm veçorive moshore të adoleshencës, por edhe

temperamenteve individuale. Gjithashtu, mësues/i,-ja identifikon aftësinë përthithëse dhe mënyrat e veçanta të të nxënësve, duke përzgjedhur ato më efikasat për gjithsecilin.

Me qëllim që t'i tërheqë të gjithë nxënësit në mësim, mësues/i,-ja duhet të përdorë disa *teknika*, si:

- të dëgjojë me kujdes nxënësit kur flasin dhe t'u japë përgjigje nxënësve në kohën e duhur;
- të ndjekë ecurinë e çdo individi duke mbajtur shënime përkatëse;
- të ndajë përgjegjësitë e nxënësve për veprimtaritë individuale apo në grup;
- të japë vazhdimisht përshkrime të punës së nxënësve;
- të kërkojë prej tyre vlerësime të punës së tij/saj, me qëllim që të reflektojë ndaj dobësive;
- të motivojë nxënësit në mënyrë të barabartë;
- të nxisë pjesëmarrjen e nxënësve indiferentë në punën në grup dhe të nxjerrë në pah punën e tyre.

7. VLERËSIMI

Ndërthurja e të gjitha formave bashkëkohore të vlerësimit të nxënësve na siguron për ecurinë dhe drejtësinë e zgjedhjeve që kemi kryer në fillim, për përputhjen midis metodologjisë dhe programit. Por, njëkohësisht, ajo na jep të dhëna të shpejta nëse duhet përmirësuar apo ndryshuar diçka. Në këtë mënyrë do të sigurohet një vlerësim i drejtë dhe motivues për secilin nxënës/e.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësues/i,-ja nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënës/in,-en për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më nxitës, sesa suksesi i arritur duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Mësues/i,-ja monitoron dhe vlerëson detyrat, duke përcaktuar objektiva të qartë.

Mësues/i,-ja përdor vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin një larmi mënyrash vlerësimi.

Vlerësimi mund të organizohet në disa forma:

Vlerësimi i dijeve (ose i niveleve), ku përfshihet vlerësimi i objektivave specifike. Ky vlerësim ka lidhje me atë çka është mësuar gjatë një jave, muaji ose semestri, pra me punën që është bërë me tekstin dhe programin. Vlerësimi i dijeve është i bazuar në orën e mësimi. Kështu ai i përgjigjet një vështrimi të brendshëm. Ky lloj vlerësimi është pozitiv për faktin se është më afër përvojës së nxënës/it,-es.

Vlerësimi i kapaciteteve (ose i zbatimit të aftësive, ose i performancës), që është vlerësimi i asaj çka nxënësit mund të bëjnë ose dinë në raport me zbatimin e saj në jetën e përditshme dhe i lejon secilit të pozicionohet aty ku e meriton, pasi rezultatet janë më se të dukshme.

Vlerësimi mund të bëhet individual ose në grup, në klasë ose jashtë saj. Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë ndërsa demonstroi arritjet e tij/saj me gojë, me shkrim, ose nëpërmjet veprimtarish e produkteve të tjera, si: vallëzon, eksperimenton, prodhon një maket etj.

Vlerësimi me shkrim dhe me gojë klasifikohet në:

Vlerësimi formues, me anë të të cilit merret informacion rreth asaj që është arritur nga nxënës/i,-ja në formimin e tij/saj gjuhësor, në përputhje me objektivat e caktuar.

Vlerësimi diagnostikues, i cili bëhet në mënyrë të vazhdueshme për të marrë informacion rreth përgatitjes ditore dhe përvetësimit të materialit gjuhësor të dhënë më parë. Ai, gjithashtu, jep informacion për efektivitetin e të nxënësit dhe ndihmon në ecurinë e mëtejshme të mësimdhënies/mësimnxënies.

Vlerësimi motivues, i cili ndihmon për të nxëtur dëshirën e nxënës/it,-es për mësimin e gjuhës italiane. Ky vlerësim është i vazhdueshëm dhe gjatë gjithë procesit mësimor, Mësues/i,-ja realizon këtë lloj vlerësimi duke gjetur shprehjet e duhura motivuese, si psh.: mirë, shumë mirë etj. dhe duke përdorur materiale që nxënësin vlerësimin motivues të nxënësit p.sh.: përgatitja e dosjes së arritjeve të nxënës/it,-es si pjesë e Portofolit Evropian të Gjuhëve, ku ai/ajo vendos certifikata, provime, projekte, dëshmi etj. që provojnë ecuri të tij në gjuhë.

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësues/i,-ja nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënës/in,-en për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më nxitës, sesa suksesi i arritur duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Mësues/i,-ja monitoron dhe vlerëson detyrat, duke përcaktuar objektiva të qartë.

Mësues/i,-ja përdor vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin një larmi mënyrash vlerësimi.

Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një veprimtari tjetër e rëndësishme në të cilin nxënës/i,-ja duhet të ketë kujdesin e mësues/it,-es. Mësues/i,-ja e orienton nxënës/in,-en si ta bëjë këtë vetëvlerësim dhe si të mund të plotësojë në pak kohë mangësitë e vërejtura. Në ndihmë vijnë dhe testet, të cilat mund të organizohen nga mësues/i,-ja e t'u jepen nxënësve, apo të shfrytëzohen me sukses ato që janë në përfundim të secilës njësi didaktike. Këto të fundit mund të japin një feedback më të saktë e të arsyetuar për arritjet.